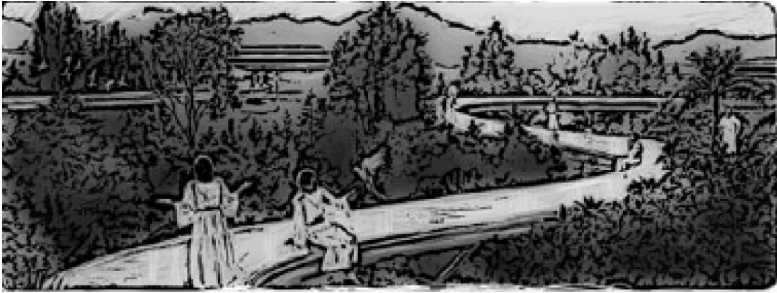

“THIL ENKIM KA SIAM THAR E”

CHÂNGVAWN: “Chutichuan, lalṭhutphaha ṭhũa chuan, ‘Ngâi teh, thil zawng zawng zawng ka siam thar vek tawh e’ a ti a. Tin, kan hnênah vêk, ‘Ziak rawh, hêng thute hi a dikin a rinawm si a’ a ti leh bawk a” (*Thupuan 21:5, NKJV*).

SABBATH CHAWHNU

March 23

Chhiar tûrte: *Thup. 19:6–9, Joh. 14:1–3, Thup. 19:11–16, Thup. 20:1–3, Jer. 4:23–26, Thup. 20:4–6, Thup. 21:2–8.*

TÂWPNA huna Babulon lo boral ta hi a thawhpui ni ṭhînte tân chuan chanchin lâwmawm lo tak a ni dâwn a. Pathian mîte tân erawh chuan chanchin lâwmawm êm êm a ni ve thung ang (*Thup. 19:1–7*). Anmahni tiduhdaha, harsatna eng eng emaw siamsak tûra sawrkâr fawng vuantute hmintu chu Babulon hi a ni a. He hmêlma lian tak mai lo tlu chhe ta hi Pathian mi rinawmte tân chuan chhanchhuahna leh chhandamna a ni lo thei lo.

Babulon lo tlûk tâkna hmanh hian chhinchhiahna pangana phelh a niha Pathian mîte ṭawngṭâina chu chhân a ni ta nge nge a. “Eng chena rei nge ni dâwn, Aw LALPA?” (*Thup. 6:10*) tia an âu hian Abela hun aṭanga Pathianin a

tâwpa thiam a la chantîr hun tûr thlenga rahbeha awm leh hrehawm tuar Pathian mîte mangang âurâwl chu a entîr (*Sâm 79:5; Hab. 1:2; Dan. 12:6, 7*). Thupuan lehkhabu hian Pathian mîte chu سوالنا, inrahbehna leh tawrhna-te hi a la tâwp ngei dâwn a ni tih a hrilh a ni.

Tûnah chuan Kristan a chatuan lalram a rawn din hun a thleng ve ta. Thupuan bûa bung dang kan la zir hmabâkte hian tâwpna huna Babulon chhiat thu chauh ni lovin, Setana leh soal zawng zawng tihboral vek a nih tâk thu pawh a sawi bawk a. Chu mai bâkah, Pathian chatuan lalram din a nih thu pawh a sawi tel bawk a ni.

SUNDAY

March 24

Berâmno nupui neihna ruai chu

Thupuan 19:6–9 hi Johana 14:1–3 nêh chhiar la. Eng tiangin nge inneihna ruai hian rei tak chhûng nghah lo ni tawh Krista leh a mîte inpumkhatna chu a lantîr le?

Kum sang hnih vêl liam tawhah khân Krista chuan inneihna ruai kîl tûra amah zuitute sâwm tûrin a vân in khi a rawn kalsan a (*Mat. 22:1–14*), chumi chu a mo nêna an inneih hunah a thleng ang. “Inneihna tih hian Kristan a lalram a pawmna a entîr a. Khawpui Thianghlim, Jerusalem Thar chu mo, Berâmno nupui tia sawi a ni. . . . Thupuan bûah hian Pathian mîte chu inneihna ruai kîl tûra sâwmte nia sawi a ni bawk. Thupuan 19:9. Mi sâwmte an ni a nih chuan mo anga ngaih theih chu an ni dâwn lo tihna a ni ang. . . .

“Matthaia 22-a tehkhin thu-ah hian inneihna chungchâng thu bawk kha sawi leh a ni a; tin, rorêl lâwkna chu inneihna ruai ðeh a nih hmaa lo thleng a ni tih pawh chiang taka sawi a ni bawk. Inneihna ruai ðeh a nih hma hian lal chu mi sâwmte hmu tûra lo kalin, inneihna puan, Berâmno

thisena sūk fâi leh tihvâr sar chu an sin vek em tihrawn en a tum a. Matthaia 22:11; Thupuan 7:14.”—Ellen G. White, *Indona Ropui*, pp. 427, 428. A thiha a thawhleh hnu khân Moneitu chu a inneih ruai kîl tûra a sâwm, a mîte tâna ‘hmun buatsaih tûrin’ a Pa inah a han lêt chho leh ta a (*Joh. 14:1–3*). A mîte erawh chu leiah hian la awm rihin a lo kîr leh hun an lo nghâk thung. Khawvêl tâwp hunah a lo kîr leh ang a, tichuan, a Pa inah a hruai chho ve dâwn a ni.

Thupuan 19:8 hian a mo hnêna Kristan puan zâi sîn thianghlim tak a pêk thu a sawi a. He silhfên hian khawpuia lût inneihna ruai kîl tûra sâwmte chuan anmahni thil t̄ha tih eng mah an chhuan lohzia a lantîr. Chuvâng chuan, ‘puan zai sîn fâi tak leh vâk tak’ tih hian ‘mi thianghlimte thiltih fel’ a entîr tih pawh hi anmahnia nung Krista nêna an inpumkhatna avânga lo thleng a ni. Chutiang chuan, hêng silhfênte hian ama felna a entîr mai bâkah, a mîten Pathian thupêk an zâwm a, Isua lakah an rinawm a ni tih pawh a entîr tel nghâl bawk (*Thup. 14:12*). He leia a awm lâi khân Isuan inneihna ruai tehkhin thu a sawi a. Ruai kîl tûra mi sâwmte zînga pakhat chuan lalin inneihna puan sin a sem chu sin ve mai ta lovin, ama puanrawn ken chu a sin ngawt pek a, a rang a rangin a chhuahtîr nghâl a ni (*Mat. 22:1–14*).

Thupuan 3:18 hian Krista felna kawrfual, rinna leh hmangaihna rangkachak leh Thlarau Thianghlim mit hlo-te chu tâwpna huna chêng Pathian mîte mamawh ber a ni tih min hrilh a. Isuan hêng thilte hi a hnêna ata ‘lei’ tûra Laodikei khuua mîte a hrilh khân ama’n pêk min tum chu thil eng emaw tak nêna inthleng puiah min sâwm a ni tih a tilang. T̄ha ve tâwk nia kan inhriatna leh tling ve nia kan inngaihna hi thlah thlain, Krista lakah chuan rinawm takin awm ila, amah chauh hi chhandamna kan chan theihna tûra beisei kan neih awm chhun a ni tih i hria ang u.

**Kan thil ʈa tihte avânga chhandam lo ni ta kan ni lo,
chutih rual chuan i nun sawifiah tûrin eng ‘thil ʈate’
nge i tih ngâi awm bawk si le?**

THAWHṬANNI

March 25

Harmagedon a tâwp ta

**Thupuan 19:11–16 chhiar la. Sakawr vâh chung a chuang
hi tu nge a hming ni a, a kê aʈanga khandaih hriam tak
lo chhuak tih hi eng nge ni a awmzia? Hei hian tâwpna
huna hnehna chang lama ʈan ve dân tûr eng tin nge min
hrilh le?**

Heta kan hmuh hi Krista lo kal lehna, hun hrang hranga mi ringtuten an lo thlîr ʈhin thutiam thlen famkimna chu a ni. A mîte chuan, amah Isua ang bawkin Pathian Thu-ah an rinna an ngat a. Thupuan 19:11–16 hi Isuan hnehna a chan hrang hrangte khhâikhâwmtu, a vâwrtâwp a ni: Setana chu vânah a lo hneh tawh a; thlalêrah khân hneh leh a; krawsah khân a hneh tawh bawk a; tin, a lo kal leh hunah a hneh leh bawk ang.

“Rei lo te hnu-ah chuan khawchhak lamah khian chhûm dum te tak tê, kuttum âia tê mah tûr hi a lo lang a. Chu chu Chhandamtu hual vêltu chhûm niin, hla tak aʈanga chuan thim chhah tak emaw tih mai tûr hi a ni rêng a ni. Mahse, Pathian mîte chuan mihring Fapa chhinchhiahna a ni tih an lo hre mai a. Lei a rawn hnaih telh telh chu ngâwi reng leh khûn takin an lo thlîr reng a, chutichuan, lo êng zual telh telhin a lo ropui leh zual zêl bawk a, nakîn deuha chuan chhûm vâh lian tak emaw tih mai tûr a lo ni ta. A hnuai lam chu meialh hluah hluah ang hi a ni a, a chung lamah erawh chu thuthlûng chhinchhiahna chhimbâl ang kha a ni thung. Chutah Isua chu hnehtu ropui tak angin a rawn lang ta a.

Tûnah zet zawng zahna leh lungngaihna no kha tak in tûr, ‘lungngaihna te nei mi’ ang kha chu a ni tawh lo; lei leh vâna hnehtu anga lo kalin mitthite leh nung dama la awmte chungthu rêl tûrin a lo kal a ni. ‘Rinawma-leh-Diktaka,’ ‘dik taka rorêla mi do thîn’ chu a ni a. ‘Vâna sipaihote chuan’ an rawn zui ang (Thupuan 19:11, 14). Vântirhkoh thianghlim, chhiar sên rual loh khawpa tam chuan vâna hla mâwi tak takte sa-in an rawn zui a. Vâna boruak zau tak chu êna-in a luah khat vek niin a lang—‘a sîng hlîr hmun sîng leh sâng hlîr hmun sânga tam’ a ni.”—Ellen G. White, *Indona Ropui*, pp. 640, 641.

2 Thesalonika 1:8–10-ah chuan Kristan a lo kal leh huna hnehna famkim a chan leh tûr thu a sawi a. Chutih hunah chuan amah phiara dodâltu sakhua leh sawrkâr thiltithe i tak takte chu tihboral an ni tawh ang a, a mîte chu chatuan chatuan atân chhanchhuah an ni tawh dâwn a ni.

Thupuan 19 hian ruai pahni a sawi a, pakhat chu châng 9-a mi hi niin, a dang chu châng 17 leh 18-a mi hi a ni. Ruai hmasa zâwkah hian mihringte chu a thehtute niin, a hnuhnung zâwkah erawh hi chuan a ruai a an tang ve thung. Indona ropuia inbeite la chan tûr inan lohzia hi mihringte tân chuan suangtuah thiam pawh a harsa zâwk hle ang. Hei hian kan rinna leh kan rinnain thawk tûra min phû tihhlawhtlin hi kan lâk thutak hle a ngaihzia eng tin nge min hrilh le?

THAWHLEHNI

March 26

Kum sâng rorêl chu

Thupuan 20:1–3 leh Jeremiah 4:23–26 chhiar la. Kum sâng rorêl chhûnga lei awm dân tûr chu eng nge ni? Eng tiang chiahin nge Setana chu phuarin a awm dâwn?

He kum 1,000 (kum sâng rorêl) hi Krista lo kal leh hunah tan a ni dâwn a. Hetih hunah hian Setana leh suala tlu ta a tirhkohte chu eng mah ti thei lo tûra phuar tlat an ni ang. Mahse, thlarau khawvêla mîte chu a tak taka phuar beh theih an nih loh avângin Setana phuarin a awm tih pawh hi entîrna anga lâk tûr a ni ang a, hetih lâi vêla thil awm dânte hian eng mah ti thei lovah a siam dâwn tihna a ni. Hremna pasarihte khân lei hi a tiram vek tawh a, a chhûnga chêng mi sualte pawh a tihlum vek tawh baw, chuvâng chuan lei hi mumal nei tûra siam a nih hmâa a awm dân (*Gen. 1:2*) ang deuhah khân a awm leh rih dâwn a ni. Chutiang chu a nih avângin, lei hi kum sâng rorêl chhûnga Setana tâna hmunah a chang ang a. Thlêm tûr leh tihnat tûr mihring pakhat mah an awm loh avângin Setana leh a tirhkohtena thil an tih theih awm chhun chu Pathian laka an helnain nghawng a neihte thlîr kîr a ni.

Thupuan 20:4–6 chhiar la. Kum sâng rorêl a nih chhûng hian khawiah nge tiansate chu an awm?

Thupuan bû hian Pathian mîten kum sâng khat chhûng chu an tâna Kristan a lo buatsaih vân hmunah hun an hmang dâwn niin a sawi a (*Joh. 14:1–3*). Johana chuan lalte leh puithiamte anga lalthutphaha thû a, khawvêl chungthu ngaihtuah angin a hmu. Isua chuan a zirtîrte kha Israel hnam sâwm leh hnam hnihte chungthu ngaihtuahin lalthutphah sâwm leh pahnihah an la thut tûr thu a hrilh a (*Mat. 19:28*). Paula pawhin mi thianghlimten khawvêl chungthu hi an la ngaihtuah tûr thu a lo sawi ve baw (*1 Kor. 6:2, 3*).

He rorêlna hi Pathian thil tih dân dikzia târ lanna a ni ber a. Hun kal tawhahte khân Setana chuan Pathian nungchang leh a mihring siamte a enkawl dân chungchângah rinhlelhna chi eng eng emaw a lo tuh tawh thîn a ni. Kum sâng rorêl chhûng hian Pathian chuan tiansate chu khawvêl

chanchin kal tawh zawnz zawnzte an thlîr kîr a phalsak dâwn a, boral tate chungchânga thutlûkna a siamte leh anmahni nun ngei pawh a hruai dân chungchânga zawnna an neih zawnz zawnzte chu a chhâna a hmuhtîr vek ang. Kum sâng rorêl zawh a nih hun chuan Pathian rorêlna chungchânga zawnna awm zawnz zawnzte chu kumkhua atân chhân fel vek a ni tawh dâwn a. Pathian mîte chuan Setanan Pathian a puhnate chu thu dik lo mai a ni tih an hmuh dâwn bâkah, boralte chungchânga ro a rêl dân pawh a lo dik hle a ni tih an hre thei dâwn bawk a ni.

Kan zînga tu hian nge zawnna—a then phe chu harsa tak a ni nghe nghe ang—tûna a chhâna awm mai si lo nia lang nei lo awm le? Kum sâng rorêl hian Pathian nungchang chungchâng leh eng tik nî-ah emaw chuan kan zawnna chhânate min la pe ngei dâwn a ni tih eng tin nge min hrilh le?

NILAINI

March 27

‘Lei thar leh vân thar’

Sualna zawnz zawnz tihbo vek a nih hnu-ah chuan lei hi tlânsate chênna atân siam thar vek a ni dâwn a. Eng ang tak nge a nih ang?

Thupuan 21:1-ah chuan Johanan lei thar leh vân thar a hmuh thu kan hmu a. Bible hian vân chhâwnz thum a awm niin a sawi, chûngte chu: boruak awmna vân te, arsi-te awmna vân te, leh Pathian chênna hmun vân te a ni (*2 Kor. 12:2 en la*). Thupuan 21:1-a vân a sawi hi chu lei tuamtu boruak awmna hi a ni a. Sualin a tibawlhhlawh tawh lei leh vân te hi chu Pathian hmâah an ding thei lo (*Thup. 20:11*). Grik tawnga ‘thar’ tih an sawina thumal (*kainos*) hian thil eng emaw thar diai lo awm ni lovin, thil awm tawh sa t̄ha zâwka siam thar tih a kâwk a. He lei hi mei hmanga

tihthianghlim vek a ni ang a, a tîra a awm dân angah khân dah lêt leh a ni dân a ni (*2 Pet. 3:10–13*).

Thil ngaihnaawm tak mai chu lei thara tuifinriat a awm tawh loh tûr thu a sawi hi a ni. Heti lâia Johanan ‘tuifinriat’ a tih hian (Sap̄awng Bible-ah chuan definite article ‘the’ a tel) a awmna Patmos thliarkâr hual vêltu tuifinriat kha a rilru-ah a lang pawh a ni mai thei a, chu chu dah hran a nihna leh hrehawm tawrhîr a nihna tilangtu a lo ni ta a ni. A tân chuan lei thara tuifinriat awm tawh loh tûr chu a hmangaihte bula awm thei lo tûra dah hran a nihnain a thlen hrehawmna a awm dân tawh lo a ni tih tilangtu a ni ang.

Thupuan 21:2–8 leh Thupuan 7:15–17 chhiar la. Johanan lei thar awm dân a sawi leh Genesis 2-a Eden huan awm dân kan hmuhte hi eng nge a inanna awm?

Lei thara thihna leh hrehawm tawrhna rêng rêng a awm tawh loh tûr chhan chu a mîte zînga Pathian a chên ve dân tawh vâng a ni. An hnênah a awm ve ta a ni tih chu vân Jerusalem thar lo chhuk leh a chênna hmun ‘Pathian bâwktê’ (*Thup. 21:3*) lo awm ta te hian a tilang a. Chutianga Pathian chên puina an chan avâng chuan he lei siam thar lehah hian nun nuam tak an chên thei dân a ni.

Pathian ngeiin a a awmpui tawh avângin sual hnûhmâ zawng zawng: thihna te, lungngaihna te, ãahna te leh natna te a awm tawh dân lo va. “Thil hmasate chu a ral ta vek a ni” (*Thup. 21:4*)

Hetiang hi thil awm dân tûr a nihzia chu Mari leh Marthi-ten an unaupa Lazara an thiha an ãah hla: “LALPA, hetah awm la chu kan nuãa hi a thi lo tûr” (*Joh. 11:21, NKJV*) tih hian a sawifiah khawp mai. He mîte unau hian Krista awmnaah chuan thihna a awm thei lo a ni tih an hria. Heti chiah hian, lei tharah chuan Pathian a awm ve dân avângin natna leh hrehawm, tûna kan tawrh mêk ang chi-te lak ata

hi kan zalên tawh dâwn a. He zalênna hi Kristaa tiam kan nih beiseina ropui êm êm, Krista thisena chhinchhiah ni bawk chu a ni.

Khawvêl tharah chuan nun tharin kan nung dâwn a ni tih thutiam hi eng vângin nge kan thurin zawng zawngah hian a laipui ber a nih? Hemi awm lo ta se, kan rinna hian awmzia a nei ang em?

NINGANI

March 28

Jerusalem thar chu

Johana hian lei thar khawpui ber, Jerusalem Thar chanchin pawh a sawi bawk a. Jerusalem Thar hi a tak taka awm leh mihring dik takte chênna hmun chu ni tho mah se, a nihphung dik tak hi mihring ƣawng sawifiah theih erawh a ni lo thung (*1 Kor. 2:9 en rawh*).

Thupuan 21:9–21 chhiar la. Pâwn lam aƣanga Jerusalem thar lan dân chu eng ang nge ni?

Jerusalem thar hi mo, Berâmno nupui anga sawi niin, a mîte chênna atâna Kristan a buatsaih hmun a ni (*Joh. 14:1–3*).

Kawngkhâr sâwm leh pahnih nei kulh sâng taka hung kual a ni a—a sîr tinah kawngkhâr pathum zêl a awm avângin khawi lam aƣang paw'n a luh theih vek a ni. Hei hian khawpuiin a huap zauhzia a tilang a. Jerusalem tharah chuan mi tinin eng tik lâi pawhin Pathian an pan thei dâwn a ni.

He khawpui hi inbial vêl (cube) angin a lang a; a dung lam leh a vâng lam leh a sân lam chu a inchen vek a, fîng 12,000 ƣeuh a ni. Thil inbial (cube) rêng rêng chuan tâng 12 a nei zêl a. Chuvângin, Jerusalem thar pawh hian tâng

tin teh kual veka a zau zâwng chu fîng 144,000 a ni a, chu chuan Isua lo kal leh huna thihna tem lova siam danglam tûr mi 144,000-te a entîr. Thuthlung Hlui temple-ah pawh khân Hmun Thianghlim Ber chu a dung lam leh a vâng lam leh a sân lam inchen vek a ni a (*1 Lalte 6:20*). Chutiang chuan, Jerusalem thar pawh hi Pathian chibai bûkna hmunpui a ni tihna a ni.

Thupuan 21:21–22:5 chhiar la. Jerusalem thar chhûng lam awm dâna engte hian nge Eden huan kha hriat chhuahtîr che. Chu khawpuiah chuan ânychhia rêng rêng a awm dâwn tawh lo (*Thup. 22:3*) nia a sawi hi eng nge a pawimawhna?

Jerusalem thara thil awm langsâr ber mai chu Pathian lalthutphah aţanga lo luang chhuak nunna tui lui hi a ni (*Gen. 2:10 en la*). Pathian mîte an saltân lâia Jerusalem ngâi êm êma an thut thinna hmun Babulon rama lui (*Sâm 137*) ang lo takin Jerusalema nunna lui tui kamahte hi chuan chhuan hrang hranga Pathian mi vâkvâiten chênna hmun an nei ang.

Lui kam tawn tawnah chuan nunna thing a awm a, chumi thing hnahte chu ‘hnam tin damna tûr a ni’ (*Thup. 22:2*). Heta tihdamna a tih hi chu taksa natna, awm nawm lohna lak aţanga tihdamna a ni lo, lei tharah chuan natna eng mah a awm dâwn tawh si lo va. Chhuan hrang hranga mihringte lo then darh thîntu dâidanna bang chi hrang hrangten an thlen hliam zawng zawng tihdamna a ni zâwk. Hun hrang hrang leh hnam hrang hrang aţanga lo kal tlansate chu an zavâiin Pathian chhûng leh khatte an lo ni ta vek a ni.

ZIRTÂWPNI

March 29

Zir belhna: Ellen G. White-i lekhabu, *Krista Tehkkin Thute*, phêk 307–319-a ‘Inneihna Puan Sin Lo’ tih leh;

Indona Ropui, phêk 662–678-a ‘Indona A Tâwp Ta’ tihte kha chhiar ni se.

Thupuan bû hi a bu tîr lama sawi tawh: thiltihtheihna leh ropuina nêna Krista lo kal leh tûr thu leh Pathian chatuan lalram din thu-a khâr a ni a. Krista lo kal lehna, a mo nêna an inneih hun tûr chu a bu thupui ber a ni.

A hmasa berin, Isua lo kal têt tawh thu hi thil tak tak a ni a. Thil tak tak dang leh chu, a lo kal lehna chu kan lo la nghâk reng a ni tih hi a ni. Kan lo nghah chhông hian Thupuan thuchah hi Chiang takin kan hrethiam tûr a ni a, chutiang hriatthiamna chu hêng thil zawng zawngte a lo thlen famkim vek hma loha a bu kan chhiar nawn kan chhiar nawnna aţangin kan nei thei ang. Thupuan bû thuchah hian Krista lo kal lehna kan nghah chhông hian khawvêl thilte en lo va, vân lam thilte leh kan beisei awm chhun Krista chu thlîr zâwk tûrin min hrilh nawn reng thîn a. Thupuanin a sawi Krista hi thil Chiang lo leh harsatna hrang hrang kârah pawh mihringte beisei zawng zawng chhânna leh nghahhlel ber a ni. Ani chuan he khawvêl hma lam hun leh keimahni hma lam hun ngei pawh a thunun si a.

He lehkhabu hian tâwpna a lo thlen hma hian khawvêl zawng zawng hnêna a lo kal thuai tûr thu hril darh tûr kan ni tih min hrilh bawk a. A lo kal lehna hi thuthluanga lo nghâk ngawt lovin, hna thawk paha lo nghâk tûr kan ni zâwk. Thlarau leh Mo chuan, “Lo kal rawh” (*Thup. 22:17*) tiin min a ko va. Chu kohna chu kan zâwm ve ngei tûr a ni. Hei hi chanchin ţa niin, khawvêla awmte hnênah kan puang darh ngei tûr a ni.

SAWI HO TÛRTE:

❶ **Kum sâng rorêl chungchâng leh mi fel lo thi tawhte chungthu chu kum sâng rorêl zawh a nih *hnu-ah* chauh ngaihtuah a ni dâwn tih hi ngaihtuah la. Chhandamte chuan an zawhna neih zawng zawngte chhânna an**

hmuh theih nân kum sâng khat an nei dâwn a. Chumi hnu-ah chauh chuan boral tûrte chung a hremna hnuhnûng ber chu Pathianin a thlentîr ang. He thu hian Pathian chungchâng eng nge a puan chhuah le?

② Thupuan 1:3 hian Thupuan bûa hrilhlâwkna thute ngâithla a, chhiar a, ngaihven a, pawmtute tâna thutiam chu min hrilh a. Tûnah chuan kan lo zir zo dâwn ta reng mai, kan zir tâkte aţang khân eng thilte nge i ngaihvena i pawm ngâi i hmuhchhuah thar awm le?